

15de JAARGANG, NR. 275
27 MAART 2017

IN DIT NUMMER:

1 NIEUWS

4 JAZZ OP PAPIER

5 JAZZ OP DE PLAAT

Tim Langedijk, Tommy Moustache,
 Bas van Lier, Blue Lines Sextet,
 The MUH Trio e.a.

9 JAZZ OP DE PLANKEN

Mike Boddé en Mike Del Ferro,
 Klatwerk 3.

EN VERDER O.M.:

11 I M Misha Mengelberg (H te Loo)

12 De gouwe ouwe (Hessel Fluitman)

14 Jazz in Germany (R Dombrowski)

JAZZFLITS 276 KOMT 17 APRIL UIT

JAZZNIEUWS

**Pianist Marco Apicella wint
 Boonekamp Leiden Jazz Award**

Pianist Marco Apicella heeft 19 maart de Leiden Jazz Award 2017 gewonnen. Een 'adventurous player who dares to take risks', vond de jury. "Real jazz." Apicella nam het in de finale van de negende editie van dit jaarlijkse evenement op tegen Aarón Castrillo (d), Marcio Philomena (gt) en Mo van der Does (sax). In totaal deden tien conservatoriumstudenten in twee voorronden mee. Winnaar Apicella studeert in Rotterdam aan het Codarts conservatorium. Als begeleiders had hij Johannes Fend op bas en Elvis Homan op drums meegenomen. In de jury zaten onder anderen Zosja el Rhazi, Charlotte Karlsted, Gerhard ten Hoopen, Martijn Groen en Wouter Turkenburg (voorzitter). Niet alleen de vakjury deelde een prijs uit, ook het publiek en de pers. De Publieksprijs was voor drummer Aarón Castrillo, student aan het Conservatorium van Amsterdam. Hij kreeg ook de Persprijs. De jurering daarvoor werd gedaan door Bert Jansma, Ken Vos, Wim Winsemius en Rik van Boeckel.

Geen doorstart North Sea Jazz Club

De op 21 februari failliet verklaarde Amsterdamse North Sea Jazz Club krijgt geen doorstart. Dat heeft een curator verklaard. Drie geplande concerten zijn naar een ander podia verplaatst. De rest gaat niet door. Mensen met kaarten voor vervallen concerten hoeven volgens de curator niet op restitutie van de betaalde toegangsprijs te rekenen. De North Sea Jazz Club bestond sinds 2012 en was te vinden op het Westergasterrein.

ia77

JazzFlits

ONAFHANKELIJK JAZZPERIODIEK SINDS 2003

Deborah J. Carter. (Persfoto)

**BRABANTS ORKEST EN DEBORAH J. CARTER
 VOEREN ELLINGTONS 'SACRED CONCERT' UIT**

Het Brabants Jazz Orkest brengt samen met Capella Brabant en zangeres Deborah J. Carter een selectie uit de drie 'Sacred Concerts' van Duke Ellington op het podium. Voor deze productie vormt een arrangement van de Zweedse componist en arrangeur Örjan Fahlström het uitgangspunt. De concerten zijn rond 1 april in Utrecht, Tilburg en Den Bosch.

In zijn 'Sacred Concerts' verweefde Ellington religieuze teksten met Europese kerkmuziek, jazz en gospelzang. In het werk sloeg hij bruggen tussen de oude (Europa) en de nieuwe wereld (VS). Het eerste 'Sacred Concert' schreef Ellington in 1965 (première in San Francisco). Het tweede en derde volgden in respectievelijk 1968 (première in New York) en 1973 (première in Londen). Ellington beschouwde de drie delen als het belangrijkste dat hij ooit geschreven had. De komende uitvoering van het Brabants Jazz Orkest duurt ongeveer 80 minuten en staat onder leiding van Jeroen Doomernik en Marc Versteeg.

Meer info: <http://www.hetbrabantsjazzorkest.nl>

NIEUWS

Afscheidsconcert jazzcafé Alto, Groningen

Op 30 maart vindt het laatste concert in het Groningse jazzcafé Alto plaats. Onder meer uitbater en saxofonist Hans Beukema zal spelen. Verder een aantal regionale musici onder wie zangeres Mirjam de Bora, saxofonist Hans Bosch en bassist Bert van Erk. Beukema opende het café in maart 2012. Alto was een van de bolwerken van de Stichting Jazz in Groningen (SJIG), maar sluit de deuren. De maandelijkse optredens in Alto van Bert van Erk met gasten verhuizen naar de nieuwe SJIG-locatie Brouwerij Martinus.

Onbekende concertopname pianist Bill Evans op plaat uit

Onder de titel 'On A Monday Evening' zijn bij Fantasy Records nooit uitgebrachte opnamen van pianist Bill Evans verschenen. Op de plaat (cd en vinyl) staat de registratie van een concert dat hij gaf in het Wisconsin's Union Theater in Madison. Met Eddie Gomez op bas en Eliot Zigmund op drums speelde Evans daar op 15 november 1976. Voor een uitverkochte zaal bracht de pianist een mix van nieuwe stukken en werk waar hij bekend om was. Onder meer 'Time remembered', 'Someday my prince will come', 'All of you' en 'Some other time' staan op de plaat.

Joris Posthumus maakt Nederlandse tournee met Japanse musici

Saxofonist Joris Posthumus maakt begin april een tournee door Nederland met Japanse musici. „De Japanse jazzscene is alive and booming“, aldus Posthumus, die tijdens een tournee met de band State of Monc door het Verre Oosten bevriend raakte met saxofonist Yuichiro Tokuda uit Tokyo. Eind vorig jaar verscheen 'Tokyo's Bad Boys', een album dat Posthumus met Tokuda en nog vier Japanse musici maakte. Dezelfde vijf Japanners, onder wie twee saxofonisten, begeleiden hem nu tijdens de tournee.

PODIA

GOED BEZOCHT OPTREDEN JAZZKOOR HAAGS CONSERVATORIUM IN VOORSCHOTEN

Jazzkoor Koninklijk Conservatorium in Voorschoten. (Persfoto)

In het Cultureel Centrum Voorschoten trad 12 maart 2017 het Jazzkoor Koninklijk Conservatorium op, onder leiding van Anka Koziel. Voor een goed gevulde zaal zong de negenkoppige formatie onder meer 'Fever', 'Take five' en 'Angel eyes'. Het optreden vond plaats in de concertserie van het Podium Jong Professionals Jazz, Voorschoten.

CANDY DULFER BIJ VIERING VIJFTIGJARIG BESTAAN ICP ORCHESTRA

Onder anderen saxofoniste Candy Dulfer speelt in het Amsterdamse Bimhuis tijdens de viering van het vijftigjarige bestaan van het ICP Orchestra. Die viering vindt plaats van 14 tot en met 16 april. Ook wordt dan stilgestaan bij de 75ste verjaardag van mede-oprichter en drummer Han Bennink.

Tijdens iedere avond van de jubileumviering treedt het ICP Orchestra met 'Friends' op. Onder die vrienden bevinden zich saxofonist Evan Parker, accordeonist-pianist Otto Lechner, tapdanseres Marije Nie, gitarist Terrie Ex, saxofonist Ben van Gelder, gitarist Reinier Baas, pianist Oscar Jan Hoogland, klarinetist Joris Roelofs, stemkunstenares Greetje Bijma en dus saxofoniste Candy Dulfer. Op zaterdag om 16.00 uur is er nog een Zing Zang Mengelberg: een familieconcert door het ICP Orchestra met liedjes van Misha Mengelberg (1935-2017), huiscomponist van het orkest.

Instant Composers Pool is al vanaf 1967 een invloedrijk platform voor improvisatiemuziek en werd opgericht door pianist Misha Mengelberg, drummer Han Bennink en rietblazer Willem Breuker. Hieruit ontstond het ICP Orchestra, een unieke kruising tussen bigband en kamerorkest waarin blazers en strijkers elkaar uitdagen. Het orkest koppelt Amerikaanse swing aan Europese stijlen en eigenzinnige improvisaties.

Als onderdeel van de jubileumviering is in het Bimhuiscafé vanaf 12 april een aan het ICP gewijde expositie te zien. Met affiches, elpeehoezen, partituren van Misha Mengelberg en andere ICP-memorabilia.

Heeft u jazznieuws? Stuur het ons: jazzflits@gmail.com.

Presentatie boek Aldo Broodboom

Op 11 maart werd in het café van het Bimhuis de biografie 'Ado Broodboom trompet' gepresenteerd (zie de bespreking op de volgende pagina). Daarin is door journalist, muziekcriticus en jazzkenner Bert Vuijsje het levensverhaal opgetekend van dé Nederlandse jazztrompettist uit de jaren vijftig en zestig. Na vertoning van de aflevering 'Jazzportretten' over Broodboom (te zien op <http://bit.ly/2odWFhj>), beluisterden en becommentarieerden Vuijsje en Broodboom geluidsfragmenten uit 'Ado's Oeuvre' (cd). Deze cd wordt bij het boek geleverd.

Ado Broodboom (Amsterdam, 1922) had een Surinaamse vader en een Nederlandse moeder. Hij groeide uit tot een begaafd muzikant en werd in 1958, 1959 en 1960 uitgeroepen tot de beste Nederlandse trompettist in de polls van jazzblad 'Rhythme'. Broodboom had een bewogen jeugd en stond al jong op de planken. Als accordeonist voorzag hij in het levensonderhoud van zijn moeder en zichzelf. Zijn moeder is erg ambitieus en ziet voor haar zoon een loopbaan als muzikant. Zij regelde een trompet en krijgt gedaan dat de jonge Ado lessen kan volgen bij Marinus Komst, de solotrompettist van het Concertgebouworkest.

Broodbooms professionele carrière begon in 1944. Hij speelde in diverse combo's en orkesten. Landelijke bekendheid krijgt hij als stersolist bij de Ramblers. Hij was mede-oprichter van Boy's Big Band, die hij formeerde rond musici uit de Diamond Five. Hij maakte platen met onder anderen fluitist Herbie Mann en saxofonist Lucky Thompson. Ook werkte hij samen met alle jazzcoryfeeën die Nederland rijk is in zijn tijd. Driemaal per week soleerde hij live in de radio-uitzendingen van het VARA-dansorkest. Begin zestiger jaren is Broodboom betrokken bij projecten van Theo Loevendie, die jazz en avant-garde combineert. Met combo's en bigbands toerde hij tussen 1945 en 1980 door Europa en ver daarbuiten. Problemen met zijn embouchure (een verlamde bovenlip) nopen hem om te stoppen met spelen.

Ado Broodboom is de negentig ruim gepasseerd en kan nog glashelder vertellen. In smeuijge spreektaal verhaalde hij over zijn muzikantenleven en de opkomende jazzscene in Nederland. Feiten, anekdotes en sterke verhalen gaan daarbij hand in hand.

Roland Huguenin

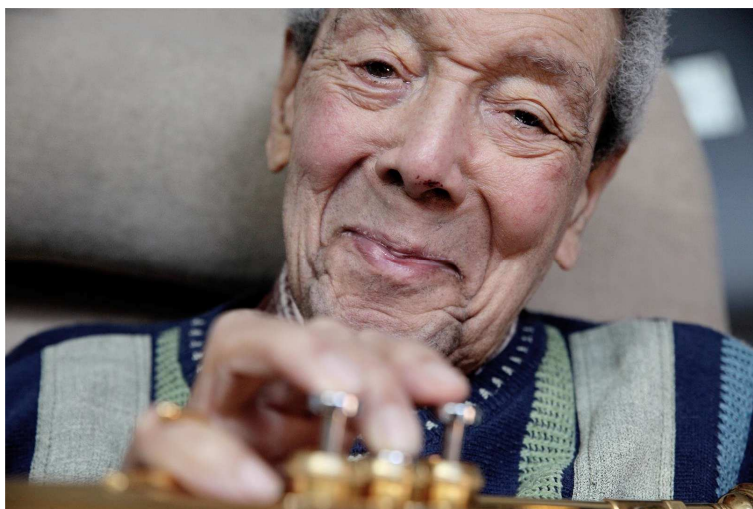

Ado Broodboom signeert het boek, terwijl schrijver Bert Vuijsje (helemaal links) toekijkt. (Foto: Joke Schot)

Ado Broodboom: "Ik ben nooit zo gek op die trompet geweest. Echt niet. Ik zei altijd: het is een van de ergste martelwerktuigen die er bestaan. Maar als je dan toevallig eens een keer een goede embouchure had en alles liep, dan was je de gelukkigste man van de wereld."

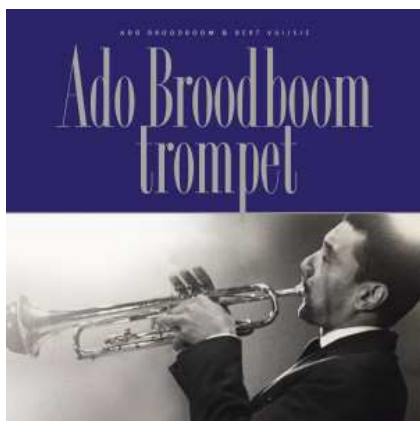
Bert Vuijsje (links) en Ado Broodboom. (Foto: Joke Schot)

Een recent portret van Ado Broodboom gemaakt door Joke Schot. Een aantal foto's van haar is in het boek opgenomen.

JAZZ OP PAPIER

APPLAUS VOOR ADO

**Ado Broodboom & Bert Vuijsje.
Ado Broodboom trompet.**

Haarlem : In de Knipscheer, 2017.
157 pag. : ill. ; 23x23 cm + cd.
ISBN 978-90-6265-949-4 geb.
Prijs 29,50 euro

Bert Vuijsje en Ado Broodboom presenteren hun boek 14 maart op Radio 1 een uur lang: <http://bit.ly/2mYCUNq>

Het is Ado Broodbooms radiodebuut bij de Ramblers. De uitzending begint om twaalf uur. Of hij nog even naar de wc kon. Dan moet je opschieten, we zijn wel eens wat eerder. Op de wc hoort hij dan dat het orkest de tune inzet ... Wat er dan in je omgaat! Het was een idee van trompetcollega Wim Kuylenburg; het zou hem nog lang achtervolgen. De grap is al eerder verteld en komt ook weer naar boven in het boek dat hij samen met Bert Vuijsje maakte.

Ado Broodboom (1922) had al een hele carrière achter de rug toen hij in 1957 bij de Ramblers kwam. Hij nam daar de plaats in van Ack van Rooijen, die naar het buitenland vertrok. Ik vond het destijds geen vooruitgang, maar Ado was voor meerdere functies inzetbaar: hij kon lezen én improviseren en speelde accordeon. Eenmaal bij een radio-orkest werd hij een veelgevraagd sectietrompettist bij de bands van Ger van Leeuwen, Klaas van Beeck, Charlie Nederpelt, Frans Mijts en Boy Edgar. Tot driemaal toe won hij de poll van het blad 'Rhythme', waar hij wel trots op was, maar hij realiseerde zich wel dat in het land der blinden ...

Zijn populariteit steeg en werd onderstreept door een artikel van Frank Visser in 'Rhythme' van februari 1960. Daar is het overigens wel bij gebleven. Pas in 1995, toen Broodboom zijn trompet al vijftien jaar niet meer had aangeraakt, waren hij en zijn echtgenote het onderwerp van een aflevering in de tv-serie 'Na de oorlog', later dat jaar door Carla Tromp vastgelegd in het gelijknamige boek.

En nu is er een geheel boek aan hem gewijd. Het is ontstaan uit een project van Bert Vuijsje om oudgedienden van de Nederlandse jazzwereld aan het woord te laten. Een van hen was Ado Broodboom, die een dusdanige 'onderhoudende en glasheldere raconteur bleek te zijn, wiens geheugen nog uitstekend functioneerde', dat het plan ontstond er samen een levensverhaal van te maken. Vuijsje volgde hetzelfde procédé als bij Rita Reys: de een stuurt, de ander vertelt. Wel heeft Vuijsje zich deze keer onthouden van zelfgeschreven commentaren en achtergrondinformatie.

De montage daarna is niet helemaal foutloos verlopen. Zo lazen we in één geval een passage tweemaal: die over het verschil in moeilijkheidsgraad tussen de partij voor eerste en tweede trompet (pag. 47 en 89).

Broodboom weet zijn eigen prestaties te relativiseren en is open over zijn persoonlijke en muzikale verhoudingen tegenover collega's. In vijftien hoofdstukken volgen we het verhaal van een lang en kleurrijk muzikantenbestaan met al zijn hoogtepunten en valkuilen. Het is in al zijn facetten een wezenlijke bijdrage tot de beschrijving van de Nederlandse jazzhistorie van binnenuit. Het boek ziet er zeer verzorgd uit en is ingebonden (met garen!). Het is rijkelijk voorzien van foto's, zowel amateurkiekjes als portretten, onder andere van Joke Schot, als spreads op de volle pagina. De foto van de Ramblers op pag. 107 dateert van een tv-uitzending op 22 maart 1961 en is niet van 1963 (zie Rhythme, april 1961).

Over de cd met negentien tracks, waarvan meer dan de helft studio- en/of nog nooit uitgebrachte opnamen, nog dit: het geluidsniveau loopt veel te veel uiteen en in drie nummers regent het spetters.

Jan J. Mulder

P.S.

Pas toen ik op de rug van het boek het logo zag - een halve schaar - realiseerde ik me dat bij dezelfde uitgeverij ook al twee boeken over de blues waren verschenen, resp. van Wim Verbei en Dirk W. de Jong, én de biografie van Chris Hinze. Hulde!

JAZZ OP DE PLAAT

HAN BENNINK TRIO

Adelante

ICP

Bezetting:

Joachim Badenhorst (kl, bkl, ts),
Simon Toldam (p),
Han Bennink (d, cajon).

Op 17 april wordt Han Bennink 75. Om te zeggen dat hij aan een tweede jeugd bezig is, zou hem te kort doen. Hij is namelijk nooit oud geworden. Wie hem op zijn nieuwe trio-album (het derde, alweer) bezig hoort zal onmiddellijk de jonge hond in hem horen die hij zijn hele muzikale carrière is geweest. En met het trio dat hij alweer zo'n acht jaar met enige regelmaat de planken op stuurt neemt hij op 'Adelante' een flink voorschot op de feestelijkheden van dit jubeljaar. In stukken als 'Supertyphoon' (van pianist Simon Toldam) en het Monkachtige 'Op Sinjoorke' (van rietblazer Joachim Badenhorst) swingt Bennink dat het een aard heeft. En in het Spaans getinte 'Adelante 1' leeft hij zich met zijn brushes uit op zijn nieuwste aanwinst: een speciale cajon van de Nederlandse instrumentenbouwer Bert van Bommel. Tussendoor horen we twee Mengelberg-klassiekers ('De Sprong o romantiek der hazen' en 'Peer's counting song'), een improvisatie ('Boontje'), een standard ('My melancholy baby') en nog meer sappige eigen werkjes van Toldam en Badenhorst. Het past allemaal wonderwel bij elkaar en je hoort de drie muzikanten met een grijns van oor tot oor musiceren. Het doet vermoeden dat Han Bennink nog wel tot zijn honderdste mee kan.

Herman te Loo

Bekijk het trio live:

<https://www.youtube.com/watch?v=6UOHncmegGO>

Bent u op zoek naar de recensie van een bepaalde cd? Klik hier: <http://bit.ly/2eGAA92>

BLUE LINES SEXTET

Live At The Bimhuis

Casco Records

Bezetting:

Bart Maris (tp, pocket-tp, cnt, bu),
Wolter Wierbos (tb), Ada Rave (ss, ts, kl),
Michiel Scheen (p),
Raoul van der Weide (b, kraakdoos, objecten),
George Hadow (d).

Ruim een jaar geleden nodigde pianist Michiel Scheen drie gasten uit voor een optreden van zijn Blue Lines Trio in het Bimhuis. 'Live At The Bimhuis', de cd die daar nu van uitkomt, laat horen dat dat een enorm goed plan was. Op het in 2014 uitgekomen titelloze debuutalbum had Scheen alweer eens getoond dat hij veel meer in zijn muzikale mars heeft dan zijn aantal podiumbeurten zouden doen vermoeden. Met de subtiele drummer George Hadow en bassist Raoul van der Weide (een van de spilfiguren van de Amsterdamse impro-scene) heeft hij een smaakvol, intelligent en fantasierijk trio geformeerd. De toevoeging van trompettist Bart Maris, trombonist Wolter Wierbos en rietblazer Ada Rave levert meer op dan een trio-met-gasten. Scheen heeft een aantal slimme composities voor de combinatie geschreven, waarbinnen hij schuift met het trio en de gasten. Daarbij smaakt de muziek naar het werk van Nederlandse impro-componisten als Guus Janssen, Maarten Altena en Paul Termos. De openingstrack, 'Chop', had zo uit de koker van Janssen kunnen rollen. Maar Scheen is te eigenzinnig om hem puur weg te zetten als navolger van het genoemde drietal. In het ronkende 'Solid' neemt hij zijn hoed af voor Charles Mingus, die later terugkomt in een herinterpretatie van 'Goodbye pork pie hat'. Tussen composities van de pianist (en het prachtige 'Silence' van Charlie Haden) zit een zestal improvisaties in gesandwich. Daarin wordt nog eens extra duidelijk waarom Scheen specifiek voor deze gasten heeft gekozen: elk met een volstrekt eigen, herkenbaar geluid, maar er vooral op uit om het collectieve resultaat voorop te stellen. De improvisaties (elk voorzien van een nummer) zijn compact, helder en to the point.

Herman te Loo

BAS VAN LIER
Groove Or Dare
www.spotlightproductions.eu

Bezetting:

Bas van Lier (p),
 Tobias Nijboer (b),
 Erik Kooger (d).

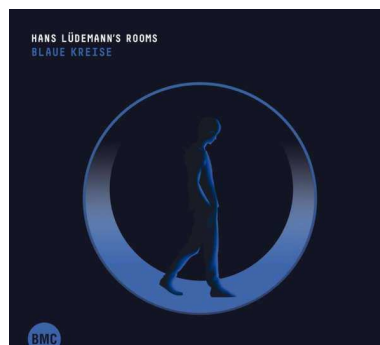
Pianist Bas van Lier is iemand die zichzelf niet zo zeer op de voorgrond plaatst, en daardoor zijn de bands B13nder (met rapper Def P) en De Deedeliërs (met Jules Deelder) bekender dan hij zelf. Daarnaast heeft Van Lier ook nog gewoon een trio dat recht voor zijn raap het Bas van Lier Trio heet. Dat trio maakte met 'Groove Or Dare' zijn tweede cd, die op 16 april in het Bimhuis zal worden gepresenteerd. De titel van deze cd suggereert een keuze maar de werkelijkheid is dat dit trio in een onstuimige groove zit en tegelijk niet alleen de moed heeft om te swingen, maar dat ook nog eens durft te doet op een manier die in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw populair was en nu soms obsoleet wordt gevonden. Zelf noemt Van Lier Ramsey Lewis zijn inspiratie voor deze cd, maar dat zit hem hoogstens in de energie die hij erin legt en een enkel nummer waarin hij loos gaat. Veel duidelijker is de grote invloed die Ahmad Jamal op hem heeft. Niet voor niets was Jamal de favoriet van Miles Davis. Diens open spel met veel rust vinden we ook terug bij Van Lier, en pianisten als Lewis en ook Erroll Garner en Duke Ellington geven daar hún accent aan wat Van Lier toch weer anders maakt dan Jamal. Heldere single-note lijnen zorgen voor een keiharde groove waarin de muziek stevig is ingebed, en de balans met de op de voorgrond tredende bassist Nijboer en de ingehouden rustige, maar o zo inventieve Kooger is perfect. Dit trio maakt daardoor muziek die klinkt als een klok, niet het minst geholpen door een audiofiele kristalheldere opname en mix. De muziek die soms ten onrechte verward wordt met cocktail-jazz en die we nauwelijks meer horen, is met deze cd ijzersterk terug van weggeweest. 'Groove Or Dare' roept een warm nostalgisch gevoel op waarvan je alleen maar heel vrolijk kunt worden.

Tom Beetz

Bekijk een video over de cd:

<https://www.youtube.com/watch?v=UtIfSe9PJgo>

HANS LÜDEMANN'S ROOMS
Blaue Kreise
BMC

Bezetting:

Hans Lüdemann (p, virtual p),
 Sébastien Boisseau (b),
 Dejan Terzic (d).

Er bestaan meer Europese jazzformaties dan je vermoedt. Allen zijn ze onderdeel van wat je een Europese beweging in de jazz kunt noemen. In de vorige Jazzflits vroeg ik uw aandacht voor de groep Jass, die Frans, Zwitsers en Amerikaans van bezetting is en in Duitsland een cd opnam. Hans Lüdemann's Rooms is ook zo'n Europees allegaartje: pianist en leider Lüdemann is Duits, Sébastien Boisseau is de Franse bassist die ook in Jass speelt, en Dejan Terzic is geboren in Bosnië Herzegovina uit Servische ouders en woont vanaf zijn derde jaar in Duitsland. De cd 'Blaue Kreise' is opgenomen in Hongarije. Op deze cd heeft Lüdemann cirkels als uitgangspunt genomen. Ze zijn een manier om kleuren, stemmingen en sferen te ordenen. Hij doet dat uiteraard met geluid. Het openingsnummer heeft Lüdemann in vijfkwarts maat geschreven en wordt met een trage swing gespeeld. In 'Run' komt de 'virtual' piano tevoorschijn: het geluid is 'distorted' opgenomen; het is, zeg maar, vervuild geluid. Maar door de drive van de pianist wordt het toch weer interessant. 'Humpty dumpty', van Ornette Coleman werd spontaan en uit het hoofd gespeeld. Het stuk werd opgenomen nadat de trioleden tijdens de opnamesessies hoorden dat hij was overleden. De drie brengen wat meer swing in het thema dan Coleman deed. Niet alleen Lüdemann neemt in het nummer solo, ook Boisseau de bassist. In de dans van de Microben wordt de virtuele piano heel functioneel gebruikt. Eigenlijk is de groepsnaam best goed gekozen. De muziek creëert verschillende ruimten, die steeds anders worden ingevuld. Daarmee hebben ze een pianotrio-cd gemaakt die, met het nodige denkwerk vooraf, een mooi muzikaal resultaat oplevert. Ook al werpen ze zo nu en dan een overstuurd piano in de strijd.

Hessel Fluitman

Maak hier kennis met Hans Lüdemann:

<https://www.youtube.com/watch?v=oNF-NL8GovI>

THE MUH TRIO
Prague After Dark
JMood

Bezetting:

Roberto Magris (p),
 Frantisek Uhlir (b),
 Jaromir Helesic (d).

De Italiaanse pianist Roberto Magris, de Tsjechische bassist Frantisek Uhlir en zijn landgenoot drummer Jaromir Helesic kennen elkaar al zo'n 35 jaar en hebben veel samengespeeld. Na een aantal jaren rust hebben ze in 2015 weer contact opgenomen en zijn ze bij elkaar gekropen. Dat leidde tot een hernieuwd begin en de cd 'Prague After Dark'. Het trio trad het afgelopen jaar vooral op in Centraal Europa, maar wil dit jaar de vleugels verder uitslaan. Deze cd is daarvoor een pracht visitekaartje: hun geconcentreerde spel klinkt als een sterke eenheid. Hun lange voorgeschiedenis en hun gemiddelde leeftijd van 65 zal daar debet aan zijn. Roberto Magris afficheert zichzelf als een gemotiveerd mainstream-pianist. Op de plaat staan veel originals en een enkele onverwachte standard. Verrassend is de keuze van de Herbie Nichols-tune 'Third world'. Uiteraard soleert Magris op zijn eigen wijze hierin en volgt in zijn chorussen het thema in grote lijnen. Hij houdt de sfeer van het thema goed vast. Frantisek Uhlir volgt op zijn bas een meer eigen lijn. Hij laat het thema veel meer los dan Magris. 'Joycie girl', een stuk van pianist Don Pullen, wordt door Magris veel rustiger geïnterpreteerd dan de componist het, bijna bruut, zelf deed. Ook al laat hij hier en daar wel arpeggio's à la Don Pullen horen. Frantisek Uhlir bespeelt zijn bas verend en geeft Magris goed partij. Als hij strijkt hoor je diverse bijgeluiden meeklinken. Het is geen strak en droog, lang doorklinkend geluid. Slagwerker Helesic is overall alert en actief.

Hessel Fluitman

Bekijk het trio live in Praag:
<https://www.youtube.com/watch?v=RsJU9zJk56U>

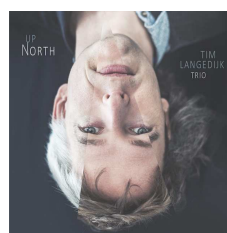
BEN VAN DEN DUNGEN QUARTET
2 Sessions (JWA Jazz)

Het album '2 Sessions' werd opgenomen na de Zuid-Amerikaanse tour van het kwartet van saxofonist Ben van den Dungen. De heren zijn dus ingespeeld. Dit is de derde plaat van het kwartet alweer. En deze klinkt vrijer en opener dan de voorgangers. De plaat opent sterk met Tadd Damerons 'Mating call', waarin Van den Dungen diepgang en complexiteit van de sopraansax laat horen. Zijn sopraan klinkt overigens ook uitstekend in de andere nummers. Bassist Marius Beets' 'The legend returns' laat vanzelfsprekend Van den Dungen als legende naar voren treden, maar ook Young-VIP 2014, pianist Miquel Rodriguez, schittert in dit nummer. Rodriguez is zeker een legende in wording. We wisten al dat Beets een uitstekend bassist was, maar hij draagt deze keer ook de verantwoording voor de opname. En die is in één woord schitterend! Een album met mooie frisse jazz, maar dan wel weer met het mooie donkere bluesy randje dat we van Ben van den Dungen zo goed kennen. Geweldige plaat!

Bart Hollebrandse

TIM LANGEDIJK TRIO
Up North (The Sand Records)

Bescheidenheid in optima forma. Het trio van gitarist Tim Langedijk exposeert deze eigenschap drie kwartier lang op 'Up North'. Vanaf de eerste noot is het avontuurlijk en eigenzinnig. Met een groots gemeenschappelijk doel, stellen ook bassist Udo Pannekeet en drummer Hans van Oosterhout hun onbetwiste talenten op bescheiden wijze beschikbaar. Het draait hier om het collectieve muzikale resultaat en niet om de kwaliteiten van het individu. Langedijk schreef aan zeven van de negen composities. 'Noodle for Tom' is de kortste, Langedijk speelt hier solo en het heeft een ontroerende schoonheid. Dat opent perspectief voor een solo-cd! Het album besluit met de trage standard 'Guess I'll hang my tears out to dry' en het is de enige track die klinkt als een echt liedje. En dat is het ook.

Peter J. Korten

LISA CAY MILLER 682/681 (TryTone)

Hoe dik je zes uur muziek in tot 60 minuten? Het moet voor de Canadese pianiste Lisa Cay Miller een hele klus zijn geweest, maar het resultaat van haar cd '682/681' mag er zijn. In december 2015 kreeg ze de kleine zaal van het Amsterdamse podium Splendor tot haar beschikking. Daar maakte ze opnames met duo's en trio's met muzikanten uit de Amsterdamse impro-scene. De gastvrouw toont zich daarin een flexibele improvisator, die met even veel gemak de gitaarnoise van Jasper Stadhouders en Mark Morse aankan als de modern-klassieke klanken van fluitiste Anne LaBerge en altvioliste Ig Henneman of de rondborstige lyriek van saxofonist Yedo Gibson. Het pleit ook voor de 'Amsterdammers' dat de improvisaties kort (de langste zijn 5 minuten) en compact zijn en getuigen van een groot vormgevoel. De 22 tracks zijn zo een aardige staalkaart van hoe er in de hoofdstad tegenwoordig wordt geïmproviseerd.

Herman te Loo

TOMMY MOUSTACHE EGO (Berthold Records)

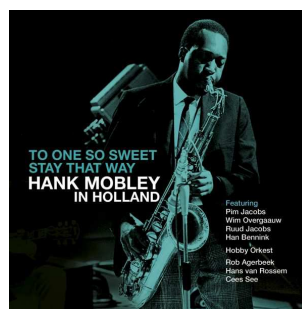
Niet gehinderd door enige bescheidenheid presenteert Tommy Moustache zich met zijn cd 'EGO' opnieuw als een kwartet eigengereide, rauwe muzikanten met het adagium: "Wij zetten de zaak even op zijn kop. En jullie gaan daar in mee!" En daarbij gebruiken Jasper van Damme (as), Jorn ten Hooopen (g), Bas Kloosterman (bg) en Mark van Kersbergen (d) hun handen alleen voor hun instrumenten. Vergeleken met hun debuutalbum zonder titel, maar wel met veel pretentie, is het spel op deze cd wat ruiger, harder en vergelijkbaar met de eerste cd's van Bruut!. Fel en niets ontziend. Ook als ze een rustig tempo aanhouden, blijft het stevig. De stukken worden ook dan met nadruk neergezet en uitgewerkt. Ze kiezen als het ware niet voor een streepje eyeliner rond de ogen maar voor vette zwarte strepen.

Hessel Fluitman

Bekijk hier een video: <http://bit.ly/2nKg4XP>

BESTSELLERS JAZZ CENTER

Datum: 19 maart 2017

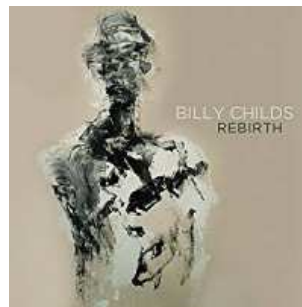
- 1 Hank Mobley**
To One So Sweet Stay That Way (NJA)
- 2 Julian & Roman Wasserfuhr**
Landed In Brooklyn (ACT)
- 3 Morten Schantz**
Godspeed (Edition)
- 4 Craig Taborn**
Daylight Ghosts (ECM)
- 5 Kurt Rosenwinkel**
Caipi (Heartcore/Raz Daz)

Bestsellers Jazz Center is een overzicht van de best verkochte cd's van de Haagse speciaalzaak Jazz Center; (<http://www.jazzcenter.nl>).

TIPS JAZZ CENTER

1 Sony/RCA Labels reissue series 2016/2017

Het is angstvallig stil in reissue-land, maar gelukkig is Sony Music Entertainment een van de weinige majors die het nog aandurven om relatief goedkope, fraaie cd's (her)uit te geven. Denk aan Stan Getz, Chet Baker, Fats Waller, Stéphane Grappelli, Dizzy Gillespie, Bud Powell etc.

2 Billy Childs Rebirth (Mack Avenue)

De titel slaat op het herboren jazzinstinct van pianist Billy! Heerlijke moderne jazz die toch melodieus en dwingend is. Eric Harland op de drums is uiteraard een groot pluspunt van dit album.

3 Enrico Pieranunzi New Spring (Cam Jazz)

Pianist Enrico Pieranunzi's tweede live-opname in de fameuze Village Vanguard in New York met saxofonist Donny McCaslin, bassist Scott Colley en drummer Clarence Penn. Hogeschool jazz met een Italiaans randje. Wie wil dat nou niet!

Tips Jazz Center is een overzicht van cd's die volgens Reinier van Bevervoorde en Jan Bax (van de Haagse speciaalzaak Jazz Center) een plek in de Bestsellers Jazz Center verdienen; (<http://www.jazzcenter.nl>).

JAZZ OP DE PLANKEN

MIKE KWADRAAT

Mike Boddé en Mike del Ferro

Bezetting:

Mike Boddé (p),

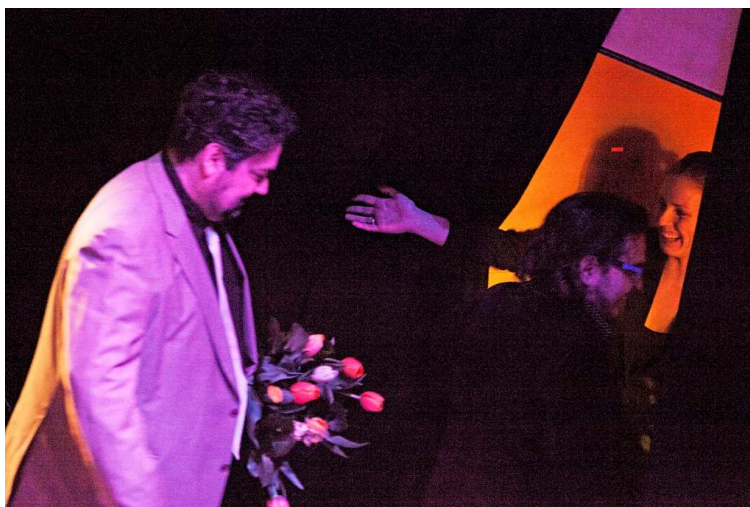
Mike del Ferro (p).

Datum en plaats:

12 maart 2017,

De Doelen,

Rotterdam.

Mike Boddé. (Foto: Joke Schot)

Mike Boddé stelde het duo voor op zijn bekende ludieke wijze. Doelend op Del Ferro zei hij: "Die met die opvallende bril is Mike! We gaan improviseren en daarbij leggen we ons allerlei beperkingen op." Het eerste stuk speelden ze op de zwarte toetsen en het tweede stuk, u raadt het al, op de witte. Daarbij maakten ze optimaal gebruik van de lange akoestiek van de kleine zaal van De Doelen, waarbij de piano's klonken als lieflijke speeldoosjes én als galmende klassieke concertvleugels, met veel tempowisselingen en kostelijke dissonanten.

Het eerste stuk speelden ze op de zwarte toetsen en het tweede stuk, u raadt het al, op de witte.

De stukken waren veelal dwarsgelaagd en de pianisten hadden een sterk wisselende rol, die vanuit de zaal ook goed te zien was. Het viel op dat Del Ferro iets meer initiatief nam en wat meer gevoel in de muziek legde. Boddé had humor en was meer de spreker. Hij lichtte de stukken toe, zo van: "Deze mineur-blues gaan we helemaal aan gort trekken. We laten er geen nanometer van heel." En zo geschiedde.

Zoals eerder gezegd was het mooi te zien hoe de twee elkaar bekeken, plaagstootjes uitdeelden, twijfelden en wachtten. Soms lieten ze hun handen boven de toetsen zweven zonder te spelen terwijl ze de ander alle ruimte gaven. Mike en Mike speelden ook elk een stuk solo. Ze gaven elkaar een opdracht (een stuk van Jobim en 'Stella by starlight') en wie niet speelde sloot de klep van zijn vleugel. Samen ontrafelden ze 'Take the A-train', die voortkwam uit een straight-piano-idee van Del Ferro, die het ritme van de fluitende trein meestampte.

Peter J. Korten

OVERZICHT GERECENSEERDE PLATEN EN BOEKEN

Bent u op zoek naar de recensie van een bepaald boek of een bepaald album? Raadpleeg dan onze **index van besproken boeken en platen**. De index geeft een overzicht van de boeken en platen die in de nummers 69 tot en met heden in Jazzflits zijn besproken, alfabetisch gerangschikt naar de auteur c.q. de uitvoerende artiesten. U vindt de index rechtsonder op onze website. Als u de overzichten nu meteen wilt raadplegen, klik dan hier: <http://www.jazzflits.nl>. De nummers 69 (januari 2007) en verder zijn op de Jazzflits-website in het archief te vinden.

JAZZ OP DE PLANKEN

KLATWERK3

Bezetting:

Boelo Klat (p),
Ruud Vley (b),
Ancel Klooster (d).

Datum en plaats:

10 maart 2017,
Kamertheater De Wier,
Koarnjum

In het dorpje Koarnjum, even boven Leeuwarden langs de weg naar Stiens, heeft fotograaf en muzikliefhebber Bob de Boer sinds kort zijn eigen Kamertheater. Het is gesitueerd in de opgeknapt deel van de voormalige stelboerderij op De Wier 5. In het theater ontvangt De Boer allerlei kleinschalige acts in een uitstekend geoutilleerde ruimte. Ook de Groninger pianist Boelo Klat kwam met zijn trio Klatwerk op 10 maart naar dit kleinste theater van Noordwest Fryslân. Het trio speelde vooral nieuwe nummers, ze komen op een nieuw op te nemen cd, en enkele stukken van 'Eyeopener', hun laatste cd. Klat's melodieuze muziek is vooral gestoeld op een motief en/of een ritmisch patroon, dat gaandeweg in de improvisatie steeds meer wordt uitgewerkt. Zo blijft zijn muziek herkenbaar en daardoor toegankelijk. Live is het heel boeiend om dat mee te maken. Klatwerk3 opende met 'Walk like Monk' van 'Eyeopener'. Daarin passeerden diverse elementen van Monks stukken, maar dan verwerkt door de pianist. Het andere nummer van deze cd was 'New York'. Ook hiervoor is een mooi motief gebruikt, maar om de metropool ook anders te verklanken, speelde Klat het thema in de inleiding heel snel en springerig, om de hectische sfeer van die stad beter uit te laten komen. Vervolgens verzeilde hij in een in balans uitgevoerd thema. Drummer Ancel Klooster speelt al jaren bij Boelo Klat. Bassist Ruud Vley, bekend van onder meer opnamen met zangeres Francien van Tuinen, is nog niet zo lang in Klatwerk3 opgenomen. Hun begeleiding zorgde voor een goede basis voor de stukken van de pianist. Een avond waarop we een aantrekkelijk voorproefje van de nieuw uit te brengen cd kregen.

Hessel Fluitman

(Foto's: © 2017 Bob de Boer)

IN MEMORIAM

De paradoxen van Misha Mengelberg (1935 – 2017)

Met het overlijden van pianist-componist Misha Mengelberg verliest de Nederlandse jazz en geïmproviseerde muziek een van haar aartsvaders. Zijn invloed begint zich de laatste jaren nog sterker af te tekenen, en behelst veel meer dan alleen de wereld van de typisch Hollandse impro, waarvoor hij medeverantwoordelijk was. Hij was vooral een man van paradoxen, en juist dat maakt hem on-grijpbaarder dan veel van zijn generatiegenoten.

In het midden van de jaren zestig ontwikkelde Mengelberg samen met zijn onafscheidelijke partner Han Bennink de muziek die hij als 'instant composing' aanduidde. Hij wilde zich losweken uit de beknelling van de akkoordenschema's van de Amerikaanse jazz en introduceerde Europese elementen in de improvisaties. Maar toch was er in veel van het werk van de in 1967 opgerichte Instant Composers Pool altijd wel weer een rudimentaire swing aanwezig. Met een sardonisch genoegen plaatste hij zo herkenbare klanken in een abstract geheel. Als een soort haute cuisine-chef die ook graag een zakje friet serveert. Gewoon, omdat hij het lekker vindt. Bovendien bleef Misha Mengelberg componeren, iets wat hij ook buiten de wereld van de geïmproviseerde muziek al deed - hij schreef orkest- en kamermuziekwerken en leverde een bijdrage aan de roemruchte opera 'Reconstructie' (1969). En hij bleef 'stukjes' schrijven voor zijn Instant Composers Pool Orchestra, die veel later werden verzameld in de bundel 'Goedendagjes' (2009). Juist die 'moments musicaux', zoals samensteller Michael Moore ze gekenschetst heeft, zullen ongetwijfeld repertoire blijven houden - ook buiten het impro-circuit. Flink wat van dit repertoire is namelijk opgepikt door jazzmuzikanten van naam en faam, in Nederland en daarbuiten. Van Benjamin Herman tot John Zorn en van Robert Vermeulen tot Ethan Iverson.

In zijn jazzcomposities tekenen zich ook de paradoxen af. Aan de ene kant horen we er de ironie in die ook van zijn podiumpersona afdroop. Misha leek zichzelf (en de hele wereld - in de muziek en daarbuiten) niet al te serieus te willen

[...vervolg in de rechterkolom](#)

Misha Mengelberg in 2009 in het Bimhuis. (Foto: Tom Beetz)

nemen en voortdurend ter discussie te willen stellen. Hij voelde zich een late zielsverwant van de dada en was lid van de daaraan verwante internationale Fluxus-beweging. Maar aan de andere kant was hij ook de componist van een ontroerende ballad als 'De sprong, O romantiek der hazen' en andere sublieme, aangrijpende melodieën als 'No idea' en 'Peer's counting song'. Hier horen we de Misha die zijn gevoelsleven misschien niet op de tong droeg, maar zo stiekem weg niet te beroerd was om zijn zachte kant te tonen.

Zo cijferde hij zichzelf als pianist ook immer weg, op een zelfde manier als zijn grote held Thelonious Monk dat deed. Maar wie een beetje ingevoerd is in de jazz weet dat het bij grote instrumentalisten nooit draait om virtuositeit in de klassieke zin. Misha zou nooit een perfecte uitvoering van een Chopin-etude kunnen spelen, maar dat was zijn doel ook helemaal niet. Hij bouwde zijn volstrekt eigen stijl op uit elementen die hij haalde bij Monk en zijn andere voorbeelden: Herbie Nichols en Duke Ellington. In zijn benadering van de jazzpianogeschiedenis was hij op zijn beurt weer een rolmodel voor hele generaties aan pianisten in de Nederlandse jazz en geïmproviseerde muziek. Guus Janssen, Michiel Scheen, Frank van Bommel en Oscar Jan Hoogland zijn maar een paar namen van muzikanten die qua denkwijze over hoe je piano moet spelen schatplichtig zijn aan Misha Mengelberg.

Maar ook buiten de toetsenspelers zijn er heel veel improvisatoren die met veel liefde hun pet afnemen voor wat Misha voor hen heeft betekend. Dat geldt natuurlijk in de eerste plaats voor de leden van het Instant Composers Pool Orchestra, dat zijn gedachtegoed al enige jaren zonder zijn fysieke aanwezigheid voortzet. Van een 'ghostband' is absoluut geen sprake, want het repertoire staat niet stil, en beslaat veel meer dan alleen composities van de (mede-)oprichter. Uit de drie jaar geleden verschenen documentaire 'Misha Enzovoort' (van filmmaker Cherry Duyns) blijkt ook hoezeer de persoonlijke levens van de bandleden verweven waren met de persoon Misha Mengelberg. Ook hier duikt weer een paradox op: de uiterlijk zo onbewogen, amper emotionele en immer onregelende Mengelberg maakte als mens een onuitwisbare indruk op zijn muzikale collega's. Hij sloot diepe vriendschappen, die ook in zijn laatste jaren in stand bleven, ondanks de steeds verder om zich heen grijpende ziekte van Alzheimer.

Herman te Loo

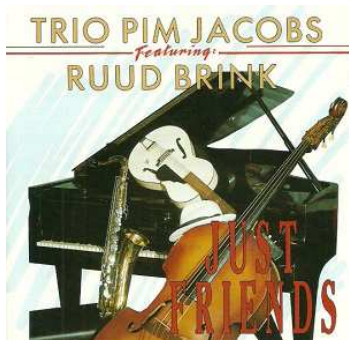
DE GOUWE OUWE VAN...

Hessel Fluitman

TRIO PIM JACOBS MET RUUD BRINK

Just Friends

Dureco

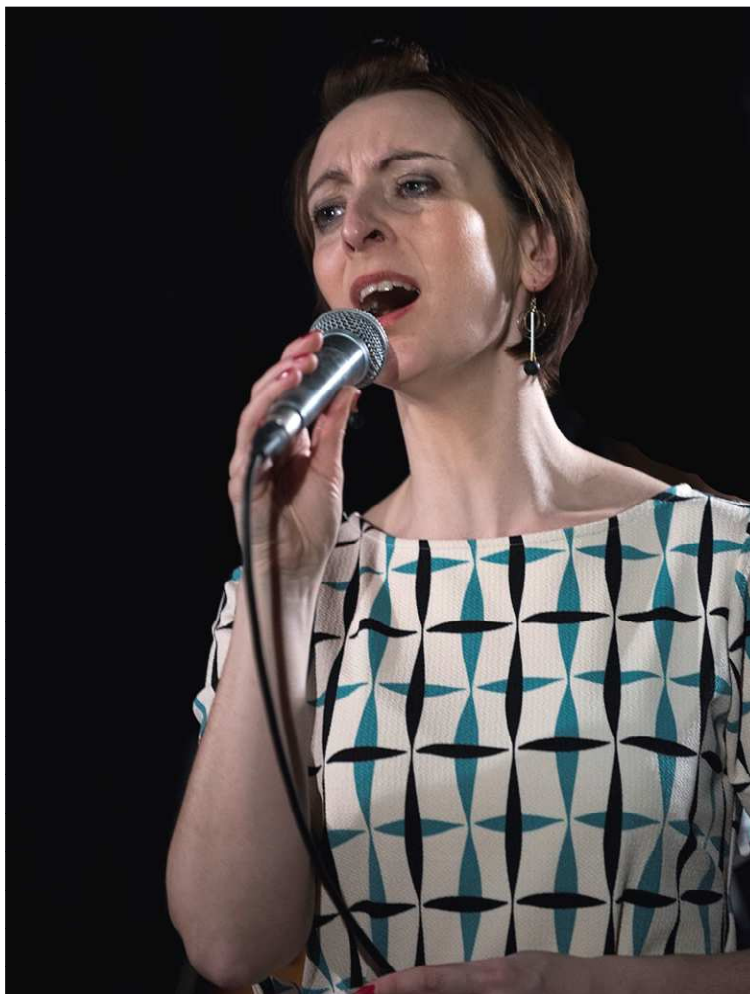

Warmte. Dat is wat 'Just Friends' van saxofonist Rudi Brink met het trio van Pim Jacobs uitstraalt. Brink is de belangrijke muzikant op dit album uit 1990. Hij zou dat jaar een Bird Award tijdens het North Sea Jazz Festival krijgen. Tegelijkertijd met saxofonist Stan Getz, zijn grote vriend en held. Daarom was het een goed idee om Brink met deze cd in het zonnetje te zetten. De opname vond vier maanden voor zijn overlijden plaats en vierenhalve maand voordat hij de Award zou ontvangen. 'Just Friends' is opgehangen aan het relaxte geluid van de tenor en gevuld met ballads en swingers. De specialiteiten van de saxofonist. Stuk voor stuk worden de songs in alle rust gelezen. Pianist Jacobs en gitarist Wim Overgaauw stuwden Ruud Brink door de solo's. 'Just friends' wordt lekker vlot en opgewekt gespeeld. Door de versie van 'Polka dots and moonbeams' op deze cd kun je de song goed leren kennen. De tenor presenteert je het thema en de bridge, om vervolgens een en ander van zijn commentaar te voorzien. De pianist speelt wat wolkjes om het thema heen, waarna de saxofonist nog eens duidelijk maakt wat zijn gedachten zijn. Subliem, eenvoudig, vanzelfsprekend. 'Our Love is here to stay' wordt door Brink in een bedachtzaam tempo uitgewerkt. Wim Overgaauw begeleidt hem stevig in vieren en de piano omranke het spel voorzichtiger. Ruud Brink was met deze cd een comeback gegund, maar door een ontwrichte lever ontmoette hij de man met de hamer voortijdig. Treft u de cd ergens aan, grijpt u dan uw kans. Op You Tube zijn nummers van de cd te vinden.

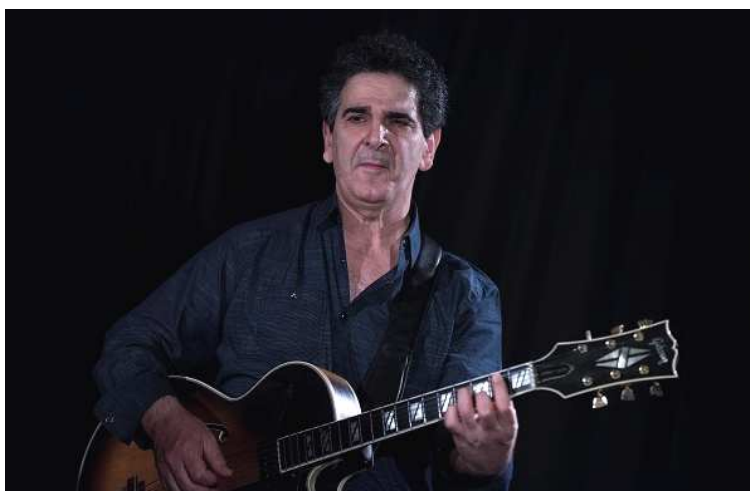
In de rubriek 'De Gouwe Ouwe van' zingt een medewerker van Jazzflits de lof over een speciale elpee, cd of dvd uit zijn of haar eigen collectie.

JAZZ IN BEELD

JOHN SNAUWAERT TRIO

Op een avond in mei 2015 haalden drie musici ergens in New York herinneringen op. Meermaals duikt daarbij de naam op van een Gentse zangeres met wie elk weleens had opgetreden: **Katrien Van Opstal**. Die avond besluiten ze een trio te vormen voor een concertreeks samen met haar: het John Snauwaert New York Trio (**Rono Ben-Hur**, gitaar; John Snauwaert, sax; Marcos Varela, basgitaar). Ze noemen hun project 'Take love easy'. Inspiratie vinden ze in het werk van zangeres Ella Fitzgerald en gitarist Joe Pass. Op zondag 19 maart deden de vier CC Muze in Heusden-Zolder aan. Jean Schoubs was erbij en maakte de foto's op deze pagina.

MIJN HERINNERINGEN AAN MISHA MENGELBERG

Op 6 december **1966** kocht ik mijn eerste elpee van Misha Mengelberg. Over de plaat had ik gelezen in het toenmalige blad 'Jazzwereld'. Ik had de elpee besteld bij de plaatselijke muziekinstrumenten- en platenzaak. Toen die binnen was, wilde ik eerst een stukje horen. Ik vond het wel goed, lekker vlot gespeeld. Viel niks tegen. Bleek dat de platenspeeler nog op 45 toeren stond voor de popsingles.... Toch maar meegenomen. Thuis opgezet klonk het mij allemaal wel een beetje twijfelachtig, wat zoekerig in de oren. Maar goed, ik had een plaat van het beroemdste jazzkwartet in Nederland. Ik had begrepen dat 'To John Hodjazz' speciaal voor altist Piet Noordijk was geschreven. Al vond ik niet dat het op Johnnie Hodges leek, het was wel ongeveer het meest toegankelijke stuk van de elpee. Wist ik veel dat Misha er van hield om de mensen op het verkeerde been te zetten.

Diezelfde maand vond in Haarlem het eerste Hartewens Festival plaats. Een caleidoscoop van muziek tot en met de actuele jazz aan toe. Het was een initiatief van Henri Arends, de toenmalige dirigent van het Noord-Hollands Philharmonisch Orkest. Het Misha Mengelberg Kwartet met Piet Noordijk, Rob Langereis en Han Bennink gaf er ook een concert. Compleet met de confettibommetjes bij het nummer 'Vietcong'. Op een gegeven moment begreep ik er niets meer van. Het was zo anders dan ik verwacht had. Ik vroeg me af of ik de enige was die het bos in was gestuurd. Ik haalde een testje uit: ik begon voorzichtig te applaudisseren alsof er iets héél interessants was gebeurd, terwijl er in mijn oren helemaal niets gebeurde. En ja hoor, langzaam zwol het applaus aan: niemand wilde achterblijven. Terwijl het stil had moeten blijven... Gelukkig, ik was niet de enige onkundige. Ik heb overigens na afloop nog wel hun handtekeningen gevraagd.

Pas jaren later, ergens in de jaren negentig, pakte ik de draad weer op. Ik was inmiddels tot jazzverstand gekomen en Mengelbergs manier van schrijven was wat toegankelijker voor mij geworden. Vooral als er een herkenbaar thema aan vooraf ging. Tot mijn geluk en dat van jazzminnend Nederland, was het Misha Mengelberg/Piet Noordijk Quartet uit de jaren zestig weer leven ingeblazen.

[...vervolg in de rechterkolom](#)

Misha Mengelberg in 2009 in het Bimhuis. Let u op zijn sokken, de plastic tas, de doos Kleenex en zijn petje op de piano. (Foto: Tom Beetz)

De bedoeling was voor een éénmalig concert in Beverwijk, maar de comeback viel bij iedereen zo in de smaak, dat het kwartet een heuse tournee kon gaan maken. In april **1992** maakte ik in Leeuwarden bij Hothouse Redbad het allerlaatste concert van die serie mee. Dat was een belevenis: Piet Noordijk, drummer Han Bennink en bassist Jacques Schols waren alvast begonnen, want Misha was weer eens te laat. Echter, zijn entree was onweerstaanbaar: op een gegeven moment kwam er een kobold in een lange houtje-touwtje-jas binnensukkelen die de zaak eens aankeek, een piano zag en daar naartoe scharrelde. Hij ging zitten en op het moment dat Piet Noordijk met zijn verhaal klaar was, speelde Misha zijn openingsnoot in Piets slottoon. Alsof het voor een film was bedacht. Maar hier ging het zoals het ging. En het klopte!

Ergens in **2003** speelde Misha met saxofonist Yuri Honing samen. Daar is een cd van. Ze kwamen toen ook een keer naar Leeuwarden. Behoorlijk op tijd kwam ik de zaal in. Misha fungeerde als gastheer. Hij heette iedereen welkom en meldde trots dat hij gestopt was met roken en hij nodigde iedereen uit voor zijn 80ste verjaardag in 2015. Dat was nog ver weg, maar uiteraard ging iedereen op die uitnodiging in. Typisch Misha om dat zo te doen. Vonden we. Het concert was zeer kort: uit de improvisatiestukken kon ik niet zoveel opmaken. Maar op een gegeven moment ontstond er een grote spanningsboog in de muziek: Misha improviseerde in zijn eentje op een tango! En wel een die Thelonious Monk ook had opgenomen in de jaren vijftig: 'Just a gigolo'. Toen kreeg zijn spel voor mij opeens een grote impact. Daar kende ik het uitgangspunt van. Dat was een van die zeldzame momenten dat het dak van het huis even opgetild werd om de spanning te laten ontsnappen.

De laatste keer maakte ik Misha Mengelberg mee tijdens een concert in Museum Belvédère in Heerenveen. Daar was begin **2012** een grote tentoonstelling van de beeldende kunst van Han Bennink. Dat was schrikken! Misha zag er heel breekbaar en moe uit. De Alzheimer had toen al toegeslagen. Hij kon nog meespelen, want de stukken herkende hij nog wel. De leden van zijn Instant Composers Pool Orchestra waren heel bezorgd en zorgzaam voor hem. Uit zijn reacties kon je merken dat hij dat wel waardeerde, maar eigenlijk onzin vond.

En nu is deze reus van de geïmproviseerde muziek overleden. De vleesgeworden schijnbare onzekerheid in de Nederlandse jazz is niet meer.

Hessel Fluitman

JAZZ IN GERMANY

Van 27 tot en met 30 april vindt in Bremen de twaalfde editie van de beurs Jazzahead! plaats. Dit jaar staat de Finse jazz centraal. Ook zal aanstormend Europees talent zich in 'showcases' presenteren en zijn er tal van mogelijkheden voor professionals om elkaar te treffen. Vorige jaren waren zo'n 2.750 jazzprofessionals uit 56 landen naar Bremen gekomen als vertegenwoordigers van bijna duizend organisaties. Ter gelegenheid van de komende Jazzahead! maakt journalist Ralf Dombrowski (JazzThing) de balans op van de jazz in Duitsland. „All said and done, jazz does have profile in Germany”, zo concludeert hij in de volgende bijdrage.

Peter Brötzmann stands at the edge of the stage with his tenor sax hanging on its sling. He is holding the mouthpiece in his hand, trimming a reed, listening intently: drummer Oliver Steidle is letting rip, but his playing is also very structured. Close your eyes and this could be an evening in the 1970's. There are still moments like this, when memories from the past resurface vividly into the present day. One also can't help but feel a gentle pang of nostalgia; after all, it did happen an awfully long time ago. That said, some of the artists and the groups from that time are still around: there was **Albert Mangelsdorff** (1928-2005) our founding father of the trombone, but there are still the **Kühn brothers**, saxophonist Rolf and his much younger brother pianist Joachim, with their excursions into everything from rock to the avant-garde; there's the impetuous pianist **Klaus Doldinger**, under whose leadership "Passport" became one of the top fusion bands; Günter 'Baby' Sommer the humorist and drummer with his left-field band Zentralquartett whose shakings and stirrings played their part in the gradual crumbling of the East German socialist state; there is saxophonist and ancient spirit **Heinz Sauer**, whose sound even in his early days was more fiery than that of most of his contemporaries. And then there's **Dusko Goykovich**, the trumpeter with the suavest sound since Roy Eldridge, or **Eberhard Weber** who made the bass sing, or the jaggedly intellectual pianist **Wolfgang Dauner**, or **Volker Kriegel**, the all-round guitar genius.

[...vervolg in de rechterkolom](#)

Julie Hülsmann Trio. (Foto: Volker Beushausen)

These musicians have been the permanent rocks on which wave after new wave of the creative, the curious and the downright odd have broken. They take us back to a time when jazz in Germany was seeking and then finding an identity for itself, establishing its own individual and independent style, once it had freed itself from the post-war period, during which it seemed to be taking its cue from motley influences: from the Allies, from McCarthy refugees, and even from people claiming to have revolutionized sound. Some of these jazz heroes are still full of life and rearing to go - except that in the interim they have become veterans, and are celebrated as head-liners at festivals. They form a connection to the past, but that past has long since morphed into a present which is vital, young, and infinitely more diverse.

These days there is a lot more jazz going on than in the time when improvised music was still a means of showing resistance against the cultural establishment. Several factors lie behind this expansion: notably that jazz in Germany has been comprehensively subsidized, with an emphasis on the younger generation. There are currently 18 universities and conservatoires where jazz is offered as principal study.

[...vervolg op de volgende pagina](#)

Students can make their choices, teachers can make a living, so jazz education frees things up for both sides. And quite apart from the universities, young musicians can gain experience of music, of concerts, of repertoire, and also hang around with people of the same age by joining bands in receipt of public subsidy such as the regional jazz orchestras or the national youth jazz orchestra BuJazzO. There is also a host of privately and publicly organized competitions to enter, "Jugend jazzt" (youth jazzes) for example, and these give a valuable helping hand in the direction of a professional career through the opportunities they offer for exposure, networking –and cash in hand. Look at the artist biography of one of any number of German jazz musicians -from **Till Brönner** and **Johannes Enders** up to **Julia Hülsmann** and **Michael Wollny** - and references to these kinds of awards and membership of these ensembles keep cropping up.

An important piece in this jigsaw is the **radio Big Bands**. The fact that publicly funded radio is organized on a regional rather than a national basis gives each of the radio stations a substantial amount of air-time for jazz, and also gives some of them the wherewithal to maintain their own jazz orchestras. The three fixed, salaried groups, WDR, based in Cologne, NDR in Hamburg and HR in Frankfurt, plus the project-based SWR Big Band in the South-West of the country function as centres of competence and excellence in the musical landscape of Germany. They provide jobs for musicians, arrangers and composers. International guests are invited in to rehearse and perform specifically devised programmes with the bands, and this can have consequences, such as fun, the exchange of ideas, and prestige, right up to and including Grammy nominations.

Another important element is the marketing capacity of the **German record labels**. Firms such as ECM, ACT, Enja, MPS, Traumton, Pirouet, Winter & Winter and Double Moon bring the music of their artists to the listening public. In Germany more than half of the market is still physical product -it accounted for 62.1% of it in 2016. Streaming is growing rapidly (2016 growth rate +72.7%, Source: Bundesverband Musikindustrie.)

[...vervolg in de rechterkolom](#)

Johannes Enders. (Persfoto)

That said, **the number of venues** for live performance is shrinking. Many clubs have existed - or still keep going - as labours of love by individual fans or by small teams of people. Putting on concerts, however, is becoming increasingly international and ever more bureaucratized, consumer behaviour has shifted and become far more event-driven, so it is the professionally run and subsidized clubs such as the Stadtgarten in Cologne or the Unterfahrt in Munich who have the best chances of long-term survival.

And at the micro level...

All said and done, jazz does have profile in Germany. It receives public subsidy in various places such as universities, public radio and among the younger generation, and that subsidy not only substantial but also directed sensibly. The result is a scene which is large, functions on several levels, but has – certainly until now – tended to be male-dominated. Musicians who have been exceptionally well educated try to develop their visibility in the wider and more diverse cultural world. That represents a huge challenge, both from the point of view of developing their material and also of being well-organized. But musicians are helped by the fact that the German jazz world does have its winning card: for more than ten years jazzhead! in Bremen has been an annual central point of contact, bringing together in the same place for a few days all the mass of potential contacts, people to present to, the whole business side of music.

JAZZWEEK TOP DRIE

Datum: 20 maart 2017

- 1 Gerry Gibbs & The Thrasher People**
Weather Or Not
(Whaling City Sound)
- 2 Joey DeFrancesco + The People**
Project Freedom
(Mack Avenue)
- 3 Jeremy Pelt**
Make Noise!
(HighNote)

De JazzWeek Jazz Top Drie geeft een overzicht van de meest gedraaide albums op de Noord-Amerikaanse jazzradio; (www.jazzweek.com).

COLOFON

JAZZFLITS is een onafhankelijk jazzperiodiek voor Nederland en Vlaanderen en verschijnt twintig keer per jaar. **Uitgever/hoofdredacteur:** Hans van Eeden. **Correctie:** Sandra Sanders. **Vaste medewerkers:** Tom Beetz, Reinier van Bevervoorde, Hessel Fluitman, Bart Hollebrandse, Roland Huguenin, Frank Huser, Hans Invernizzi, Serge Julien, Peter J. Korten, Lex Lammen, Herman te Loo, Jan J. Mulder, Roos Plaatsman en Jorre Reyn-

ders. **Fotografie:** Tom Beetz, Jos Krabbe, Joke Schot, Jean Schoubs, Willem Schwertmann. **Logo:**

Het **JAZZFLITS**-logo is een ontwerp van Remco van Lis. **Abonnementen:** Een abonnement op **JAZZFLITS** is gratis. Meld u aan op www.jazzflits.nl. Een abonnee krijgt bericht als een nieuw nummer op de website staat. **Adverteren:** Het is niet mogelijk om in **JAZZFLITS** te adverteren. **Adres(post):** Het postadres van **JAZZFLITS** is per e-mail bij ons op te vragen. **Adres(e-mail):** Het e-mailadres van **JAZZFLITS** is jazzflits@gmail.com. **Bijdragen:** **JAZZFLITS** behoudt zich het recht voor om bijdragen aan te passen of te weigeren. Het inzenden van tekst of beeld voor publicatie impliceert instemming met plaatsing zonder vergoeding. **Rechten:** Het is niet toegestaan zonder toestemming tekst of beeld uit **JAZZFLITS** over te nemen. Alle rechten daarvan behoren de makers toe. **Productie:** **JAZZFLITS** wordt geproduceerd door De Juiste Tekst (www.dejuistetekst.nl). **Vrijwaring:** Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.

FESTIVALS MEI

Francesca Tandoi speelt 20 mei in Voorschoten. (Persfoto)

JAZZ À LIÈGE

Diverse locaties, Luik
11 tot en met 13 mei 2017
(www.jazzaliege.be)

Met onder anderen: Enrico Rava, Kurt Rosenwinkel, Dee Dee Bridgewater, Neil Cowley, Richard Galliano en Fred Hersch.

PIET WEZEPOEL JAZZ FESTIVAL

Cultureel Centrum, Voorschoten
20 mei 2017
(<http://www.pjpi.nl/piet-wezepoel-jazz-festival-2017>)

Met: Jong Talent Conservatorium Den Haag, Ronja Burve Kwartet, Toon Roos Kwartet, Francesca Tandoi Trio ft Frits Landesbergen, Claudio Jr de Rosa Kwartet en Francesco Zampini Trio.

BRUSSELS JAZZ WEEKEND

Diverse locaties, Brussel
26 tot en met 28 mei 2017
(<http://www.brusselsjazzweekend.be>)

Alle concerten tijdens het Brussels Jazz Weekend zijn gratis toegankelijk. Het volledige programma staat online op 20 april.

BREDA JAZZ FESTIVAL

Binnenstad, Breda
25 tot en met 28 mei 2017
(<http://www.bredajazzfestival.nl/>)

Met onder anderen: het programma was bij het sluiten van deze Jazzflits nog niet bekend.

VARIA

Vijf jaar jazz op Genkse lokale radio

Nico Kanakaris vierde onlangs het vijfjarig bestaan van zijn programma Blue Notes op de lokale Genkse radiozender GRK. Elke zondag van 20.00 tot 22.00 uur draait hij daar jazz, blues en soul. Kanakaris: "Ik ben Blue Notes vijf jaar geleden begonnen omdat jazz en blues op de radio een schaars goed zijn, zeker regionaal." GRK zendt uit in Genk en omgeving en op internet. Het programma Blue Notes is de klok rond te herbeluisteren via <http://www.grk.fm/programma/blue-notes>.